

Червоний прапор над ЧАЕС ім. Леніна

ПОГЛЯД. Чи не єдина світла грань у чорнобильській історії — подвиг героїв-ліквідаторів, які ціною неймовірних зусиль і жертовності приборкали атомного джина і за короткі терміни спорудили над зруйнованим 4-м енергоблоком об'єкт «Укриття», більш відомий як саркофаг. Його будівництво розпочалося 20 травня 1986 року, а вже 30 листопада державна комісія підписала акт про прийняття на технічне обслуговування грандіозної захисної конструкції, в яку вгнали понад 400 тисяч кубометрів бетону та майже 7 тисяч тонн металоконструкцій.

За обсягом ця споруда лише вшестеро менша від об'єму піраміди Хеопса, однак, на відміну від неї, будівництво у Чорнобилі вели в умовах жорсткої радіації та загрози перетворення кожної похибки на ще масштабнішу катастрофу. Першим етапом спорудження саркофага став подвиг шахтарів, які пробрили підземний тунель до зруйнованого реактора й залили під ним бетонний фундамент завтовшки 1,7 метра. Роботи вели у сипкому піщаному ґрунті, де найнадійнішим інструментом була звичайнісінька лопата, адже обвал міг призвести до зміщення велетенського атомного монстра з непередбачуваними наслідками.

Не меншим подвигом стали наземні роботи, які суміщали з дезактивацією імпровізованої будівельної ділянки та комплексом заходів із запобігання переміщенню радіації. Водники пробурили 180 дренажних свердловин глибиною до 80 метрів і спорудили понад 130 захисних споруд, щоб не допустити потрапляння радіоактивних вод у Дніпро — найбільшу водну артерію України.

Зрозуміло, що для десятків тисяч ліквідаторів завершення будівництва саркофага стало перемогою, порівнянною із встановленням прапора над Рейхстагом у травні 1945 року. Та якщо підняте над столицею розгромленого Третього рейху червоне полотнище розписали політпрацівники, у Чорнобилі вчинили ще простіше і підліше. Встановлений над завершеним саркофагом стяг наказали збити снайперові, бо надто промовистим символом був червоний прапор СРСР над аварійним 4-м блоком ЧАЕС ім. Леніна.

Можна розцінювати цей маловідомий факт як історичний курйоз, якби ми донині не відзначали День вшанування учасників ліквідації наслідків Чорнобильської аварії не 30 листопада, коли державна комісія підписала акт про прийняття об'єкта «Укриття» в експлуатацію, а 14 грудня, коли офіційна газета ЦК КПРС «Правда» нарешті розмістила повідомлення про цю подію.

Не менше запитань до закриття ЧАЕС 15 грудня 2000 року, зробленого на вимогу західноєвропейської спільноти і під обіцянки профінансувати перетворення всіх чотирьох її блоків на безпечні об'єкти й надати кредити на будівництво додаткових потужностей на Рівненській і Хмельницькій АЕС. На ділі все це обернулось обманом, а навіть надані іноземними донорами кошти роками йшли на оплату послуг закордонних консультантів та будів-

ництво чужоземними підрядниками об'єктів, які виявилися не придатними для зберігання ядерного палива. У результаті зупинені реактори ЧАЕС перетворилися на імпровізовані сховища радіоактивних речовин, а знамениту арку, точніше, конфайнмент, здають в експлуатацію тільки нині.

Сказані 15 грудня 2000 року тодішнім Президентом України Кучмою слова, що «дамоклів меч, який усі ці роки висів над нами, відходить у небуття», ще довго стосуватимуться незавершеної дії. За 60 км від українського кордону досі працює Курська АЕС із такими самими, як у Чорнобилі, реакторами РБМК, за 200 км — аналогічна Смоленська АЕС у баєсейні Десни.

Отож закриття ЧАЕС, яка могла ще виробити на 1,3 мільярда доларів електроенергії, обернулось економічними втратами для ві-

Це фото можна вважати узагальнювальним портретом героїв-ліквідаторів, які за суто символічного захисту від радіації зуміли здійснити нездійсненне

тчизняної економіки. Зате ні на йоту не змінилася потенційна небезпека ядерної аварії ні на номінально зупиненій атомній станції у Чорнобилі, ні на Курській і Смоленській АЕС.

Мимоволі закрадається підозра, що справжньою метою виламування рук Україні було прагнення залишити країну без жодного реактора РБМК, здатного виробляти плутоній для атомної зброї. Якщо в Литві аналогічну Ігналінську АЕС зупинили тільки після забезпечення належних умов для зберігання вивантаженого ядерного палива, то в нас на угоду політиці знехтували навіть нормами безпеки.